

Odborná exkurze ve Slezské knihovně (Polsko)

Ve čtvrtek 20. 9. 2008 se uskutečnila odborná exkurze pracovníků Knihovny Univerzity Palackého ve Slezské knihovně v Katovicích. Jejím hlavním cílem bylo nejen získat poznatky o zkušenostech polských kolegů a kolegyň, které načerpali ve své knihovnické praxi, ale dát prostor i pracovníkům KUP, aby si mohli vyměnit názory v jiném knihovnickém prostředí, než na které jsou zvyklí.



Odjezd byl stanoven na 6.30 hod. z nám. Republiky. Asi v 10 hod. dojel autobus do Katovic k budově s nápisem BIBLIOTEKA ŚLĄSKA.



Velice ochotné knihovnice Slezské knihovny uvedly celou skupinu do zasedací místnosti, kde je seznámily s historií, knihovním fondem a organizací knihovny.



Slezská knihovna je nejstarší polskou knihovnou v Horním Slezsku. Byla založena na konci roku 1922 a v roce 1923 začala fungovat jako knihovna Slezského parlamentu. V roce 1930 se přeměnila na vědeckou knihovnu přístupnou pro veřejnost.

Dnes její fond obsahuje asi 1.800 000 svazků knih a časopisů ze všech vědních oborů. Ve speciálním oddělení jsou uchovávány staré tisky, vzácné inkunábule, manuskripta, ikonografické a kartografické materiály.

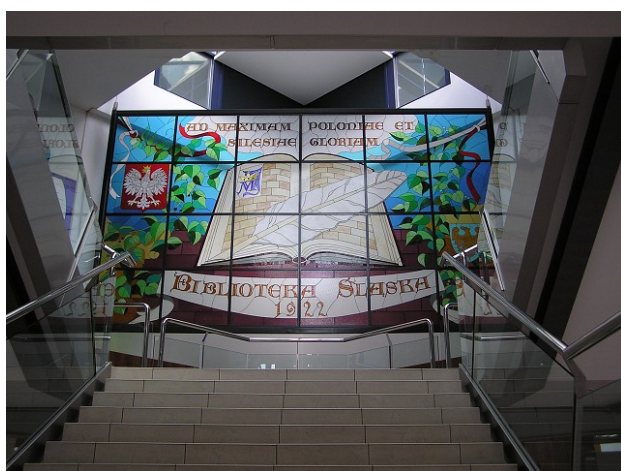
Po mnoho let byla knihovna umístěna v krásné rezidenci ve Francouzské ulici. Počet čtenářů i počet knih však narůstal tak, že knihy musely být ukládány v několika dalších budovách.

V roce 1989 byla vyhlášena architektonická soutěž na novou knihovnu, kterou vyhrála skupina architektů ARAR, jejímiž členy byli Marek Gierlotka, Jurand Jarecki a Stanisław Kwaśniewicz.

Od r. 1991 pracoval Výbor pro pomoc Slezské knihovně na realizaci vítězného projektu. V říjnu 1998 byla nová budova slavnostně otevřena.



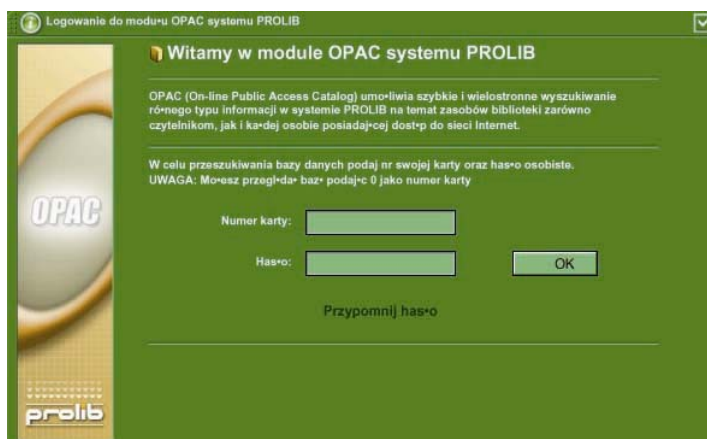
Vstupní hala byla prostorná, elegantní, vyzdobená květinami. Pro čtenáře zde byl k dispozici orientační samoobslužný panel, bylo zde umístěn výpůjční pult a pracoviště pro informačního pracovníka.



Vedle hlavní studovny, je v knihovně k dispozici studovna časopisů, hudební oddělení, oddělení speciálních sbírek, Evropské dokumentační středisko a další studovny a individuální studijní místa.



V knihovně jsou ještě zachovány a využívány lístkové katalogy ve speciálních lístkovnicích, ale katalog se již zpracovává v elektronické podobě v systému PROLIB. Knihovna rovněž provozuje virtuální katalog Slezský FIDKAR, který prohlíží vybrané polské a zahraniční knihovny.



Dokumenty jsou uloženy jednak ve volném výběru ve studovnách nebo ve skladě, odkud jsou dováženy prostřednictvím speciální dopravní linky. Uskladnění knih ve skladových regálech a jejich optimální umístění řídí robot, který patří mezi nadstandardní vybavení. Na základě požadavku čtenáře je dán příkaz robotu, který vyhledá požadované knihovní dokumenty ve skladě a doveze je na dopravní linku, kde dále putují do výdejního oddělení. Dokumenty jsou uloženy v označených přepravkách, takže robot přeskládá přepravky dle potřeby tak, aby se dostal k dokumentu. Všechny své akce si pamatuje, takže vždy „ví“, kde které knihy jsou uloženy. Podle vyjádření obsluhy tohoto robotu nedochází k žádným chybám při výdeji knih ze skladu ze strany robota.





Součástí knihovny jsou i speciální odborná pracoviště a laboratoře, kde jsou prováděny konservátorské a restaurátorské práce, a to i na zakázku.

U starších nově získaných knih a jiných dokumentů je prováděna základní očista a desinfekce, aby byly odstraněny nežádoucí plísně atd. Jsou opravovány rovněž různé nerovnosti a deformace. Restaurátorské práce jsou uplatňovány i u map a grafických listů.

Knihovna poskytuje rovněž služby reprografické, např. fotokopie z mikrofilmů a mikrofišů, digitální kopie dokumentů, skenování až do formátu A2, různé grafické úpravy prostřednictvím Adobe Photoshopu aj.

Odborná exkurze ve Slezské knihovně v Katovicích byla pro zúčastněné nejen hezkým zážitkem, ale určitě přispěla i k dotváření názorů o vývoji dnešního knihovnictví.



Zapsala L. Slezáková

Foto: M. Všeticková, S. Huňková, K. Adámková